

COMPUTERMODEL TOONT SNELHEID EN KOSTPRIJS VAN REIZEN VOOR DE ROMEINEN

VAN ONZE MEDEWERKER

NATAN VANWILDEMEERSCH

BRUSSEL | Die ochtend wil Asterix naar Rome reizen om de ontvoerde bard Assurancetourix te bevrijden. Hij kruipt achter zijn computer en voert in. Van: Vorgium (in Armorica, het huidige Bretagne). Naar: Rome. Prioriteit: keuze tussen snelste, goedkoopste, kortste. Transportmiddel: ossenkar, rijtuig, muilezel, paard, schip. *Enter*, en de meest geschikte route rolt uit de printer.

Geografen, historici en informatici van de Amerikaanse universiteit van Stanford hebben zo'n programma ontwikkeld: Orbis, een 'geospaiaal netwerkmodel van de Romeinse wereld'. Het Google Maps van de oudheid, zeg maar. De interactieve atlas reconstrueert het Romeinse verkeer op de voornaamste heirbanen, de belangrijkste bevaarbare rivieren en honderden zeeroutes. 'Voor het eerst kunnen we Romeinse communicatie uitdrukken in zowel tijd als geld', zeggen de ontwerpers. Orbis, vrij toegankelijk op het internet, omvat 751 knooppunten, 84.631 kilometer heirbaan en 180.033 kilometer aan zeeroutes. Het Romeinse Rijk op zijn hoogtepunt, rond 200 na Christus.

De wetenschappers goten alle kennis over antieke windrichtingen, golfhoogtes, snelheid, transporttypes en reiskosten in één computermodel. Orbis biedt hulp bij onderzoek naar alles wat te maken heeft met transport, van handel over koeriersdiensten tot troepenverplaatsingen.

'Ongetwijfeld zal iedereen die handel of regionale netwerken bestudeert, er gebruik van maken', zegt Koen Verboven, professor klassieke geschiedenis aan de UGent. 'Het Romeinse Rijk was niet alleen een van de grootste rijken in de wereldgeschiedenis. Het was ook een van de meest duurzame, dankzij de efficiënte verbindingen via de Middellandse Zee (Mare Nostrum), bevaarbare rivieren en uiteraard de Romeinse wegen. Orbis toont niet alleen dat het rijk een zeer hoge graad van verbondenheid kende, maar laat ook zien waarom.'

Transportkosten

Wat was nu kern en periferie in het Romeinse Rijk? Dynamische kaarten op de website tonen aan

Google Maps in het Romeinse Rijk

Reizen als een Romein, het kan voortaan. Kies uw ossenkar, muilezel of galei. Laat uw legioenen marcheren van Alexandrië tot Lutetia. Trek de Rubicon over. En dat alles zonder ooit te verdwalen.

Hoe ver nog naar het Forum? © shutterstock

dat niet de afstand doorslaggevend was, maar de transportkosten. Een ton graan bereikte Rome veel sneller en goedkoper per zeeschip uit Egypte dan per kar uit de Gallische binnenlanden, ook al lagen die duizend kilometer dichterbij.

Voor korte tochten kan Orbis onnauwkeurig zijn. Het model werkt met gemiddelden. De betrouwbaarheid en het nut nemen toe met de schaal. Bovendien bracht elke reis verrassingen met zich mee die niet in een generaliserend model passen. Want schepen

moesten soms een ruwe zee trotseren en de legers trokken ook wel eens in het midden van de winter door de Alpen.

De belangrijkste bron voor de kostprijs van reizen is het Prijsedict van keizer Diocletianus. Dat legde, in het jaar 301 na Christus, maximumprijzen vast voor alle goederen en diensten in het rijk. 'Maar het Prijsedict is geen onproblematiese bron', nuanceert Verboven. 'Het geeft namelijk wettelijke maximumprijzen en er worden slechts 51 routes vermeld, waarvan er maar 49 geïdentifi-

De reiskosten bepalen de kern en de periferie van het rijk, niet de afstand

ceerd zijn.' De makers erkennen dat.

'Orbis biedt een raamwerk, waar

heel wat gevalstudies over lokale mobiliteit eenvoudig aan kunnen worden toegevoegd', klinkt het. 'En dat zijn we ook van plan. Dit is slechts de eerste versie.'

En Asterix? Als het van Orbis afhing, was hij nooit meegelift met de vennoten op het Fenicische handelsschip. Hij zou via heirbanen en rivieren naar Zuid-Frankrijk zijn gereisd, en pas daar op een zeeschip naar Rome zijn gestapt. Zeven dagen sneller.

ONLINE

orbis.stanford.edu

Vanavond om 22u staat **het nieuwe NTGentseizoen online.** Boek meteen de beste tickets van bij u thuis!

NTG
NT

dS De Standaard

Knack

www.ntgent.be